

Tilbed Skaberen

Ugens vers

"Nej, den faste, jeg ønsker, er at løse ondskabens lænker og sprænge ågets bånd, at sætte de undertrykte i frihed, og bryde hvert åg; ja, at du deler dit brød med den sultne, giver husly til hjemløse stakler, at du har klæder til den nøgne og ikke vender ryggen til dine egne" (Es 58,6-7).

Introduktion

Selv en hurtig gennemlæsning af de gammeltestamentlige profeter gør os opmærksomme på deres bekymring for de fattige og undertrykte. Profeterne og den Gud, de talte på vegne af, var vrede over alt det, de så ske hos de omkringliggende folkeslag (se fx Amos 1 og 2). Men de var fulde af sorg og endnu mere vrede over de ugerninger, som blev gjort af Guds eget folk, der havde modtaget så mange velsignelser fra Gud. Når man tænker på deres historie og deres gud-givne love, burde disse mennesker have vidst bedre. Desværre var det ikke altid tilfældet, og profeterne havde meget at sige om denne sørgelige tilstand.

Det er interessant også at opdage, at mange af de bedst kendte udtalelser mht. ret og uret hos de gammeltestamentlige profeter faktisk blev givet i forbindelse med undervisning om tilbedelse. Vi vil opdage, at sand tilbedelse ikke kun sker i forbindelse med religiøse ritualer. Sand tilbedelse handler også om at leve et liv, der deler Guds ønske om andres velbefindende, og som forsøger at løfte de undertrykte og glemte op.

Ugens tekster

- Sl 115,1-8
- 5 Mos 10,17-22
- Sl 101,1
- Es 1,10-17
- Es 58
- Mark 12,38-40

Afgudsdyrkelse og undertrykkelse

Kort tid efter, at Gud førte Israel ud af Egypten, mødte han dem ved Sinais bjerg, hvor han gav dem de ti bud på skrift. Det indbefattede de første to bud om ikke at tilbede andre guder og ikke lave afguder (se 2 Mos 20,2-6). Folket svarede ved at love at gøre alt det, de var blevet befalet og leve som hans folk (se 2 Mos 24,1-13).

Moses var oppe på bjerget, væk fra folket i seks uger, og de begyndte at undres over, hvad der var sket med ham. Presset af hoben lavede Aron en guldkalv og fik folket til at bringe ofre til den. Derefter satte de "sig ned og spiste og drak; og de rejste sig for at danse" (2 Mos 32,6). Både Moses og Herren var vrede over, hvor hurtigt folket havde vendt sig bort fra Gud til afgudsdyrkelse, og det ser ud til, at det kun var Moses' forbøn, der frelste Israel fra den straf, de fortjente (se 2 Mos 32,30-34).

Afgudsdyrkelse var en fristelse, som Guds folk alt for ofte faldt for. Historien om Israels og Judas konger er fyldt med perioder med afskyelige handlinger, som nogle af kongerne fik folket til at gøre i forbindelse med tilbedelsen af disse afguder. Denne utroskab var et tilbagevendende tema hos de profeter, som Gud sendte til at kalde folket tilbage til sig. Og i forbindelse med disse kald til vækkelse og reformation gav de ofte også kaldet til en bedre behandling af de fattige, de trængende og de hjælpeløse.

Sl 115,1-8

Hvilken vigtig pointe kommer salmisten med i disse vers?

Det er en menneskelig tendens at komme til at ligne det eller den, vi tilbeder eller fokuserer på. Det var derfor helt naturligt, at Guds folk blev mindre optaget af retfærdighed og af at hjælpe andre, når de vendte sig fra at tilbede en retfærdig Gud til at tilbede de omkringliggende folks falske guder, som ofte var fremstillet som krigs- eller frugtbarhedsguder. Hver gang folket valgte andre guder, ændrede de deres holdning i mange af livets sammenhænge, deriblandt den måde, de behandlede andre på. Hvis de var forblevet tro imod Herren, ville de have delt Guds bekymring for de nødlidende blandt dem.

Til at
tænke over

Tænk over, at vi kommer til at ligne dem, vi tilbeder. Hvordan oplever vi, at dette princip viser sig i vores egen tid?

Begrundelse for tilbedelse

I hele Bibelen tilskyndes Guds folk til at tilbede Gud, og vi får også gentagne gange begrundelser for at gøre det. Vi opfordres til at tilbede ham på grund af, hvem han er, og for hvad han har gjort. Blandt hans egenskaber fremhæves godhed, retfærdighed og barmhjertighed. Når vi bliver mindet om, hvordan Gud er, og hvad han har gjort for os, især ved Jesu kors, og hvad han lover at gøre, bør ingen af os mangle begrundelse for at tilbede og lovprise ham.

Hvilken motivation for tilbedelse og lovprisning af Gud giver disse vers?

Disse begrundelser for tilbedelse var ikke nye for Guds folk. Nogle af de mest ivrige perioder af tilbedelse hos de nyligt befriede israeliter fandt sted som svar på Guds tydelige indgriben på deres vegne. Efter at de fx var blevet ført ud af Egypten og havde krydset Rødehavet, ledte Moses og Mirjam folket til at synge lovprisning til Gud for, hvad de netop havde oplevet og var blevet reddet fra (se 2 Mos 15).

Guds retfærdighed og barmhjertighed, som viser sig i sådanne begivenheder, skulle ikke glemmes. Folket holdt disse beretninger i live ved regelmæssigt at genfortælle dem, og derved blev Guds retfærdighedshandlinger ved med at være en inspiration i deres tilbedelse mange år senere for kommende generationer. Vi finder et eksempel på en sådan genfortælling og tilbedelse i 5 Mos 10,17-22.

Guds retfærdighed er for det første ganske enkelt en del af, hvem han er, en grundlæggende side ved hans karakter. "Gud handler bestemt ikke uretfærdigt, den Almægtige fordrejer ikke retten" (Job 34,12). Gud er retfærdig og er optaget af, at retfærdighed skal ske. Det er en begrundelse for at tilbede og lovprise ham.

For det andet ser vi Guds retfærdighed i hans retfærdige handlinger for sit folk og for alle, som er fattige og undertrykte. Hans ret og retfærdighed er aldrig kun en teoretisk beskrivelse af hans karakter. I stedet beskriver Bibelen en Gud, som "måtte høre de hjælpeløse skrig" (Job 34,28), og er aktiv og ivrig efter at rette op på de fejl, som er så indlysende i vores verden. Guds vilje vil til sidst blive helt gennemført i den sidste dom og hans genskabelse af verden.

Hvis det gamle Israel havde grund til at prise Herren, hvor meget mere har så ikke vi efter korset?

5 Mos 10,17-22
Sl 101,1; 146,5-10
Es 5,16; 61,11

Til at
tænke over

Religiøse undertrykkere

I de bedre tidsperioder i Israel og Juda kongerigers historie vendte folket tilbage til templet og tilbedelsen af Gud; men selv da var deres tilbedelse ofte blandet med elementer fra afgudsdyrkelse og de omkringliggende nationers religioner. Men ifølge profeterne var selv ikke deres bedste forsøg på religion nok til at vende dem fra det onde, der gennemsyrede landet i deres hverdagsliv. Og uanset, hvor meget de gjorde for at være religiøse gennem deres tilbedelsesritualer, kunne musikken fra deres religiøse sange ikke drukne råbene fra de fattige og undertrykte.

Amos beskrev folket på sin tid som dem, der "knuser den fattige og vil gøre det af med de hjælpeløse i landet" (Amos 8,4). Han så deres ønske om at blive færdige med deres ritualer, så de igen kunne åbne deres markeder og vende tilbage til deres uærlige handel, hvor de ville "købe de svage for penge og den fattige for et par sandaler" (Amos 8,6).

Hvad sagde Gud til disse religiøse mennesker om deres ritualer?

Es 1,10-17
Amos 5,21-24
Mika 6,6-8

Gennem sine profeter benyttede Gud barske ord til at latterliggøre en religion og tilbedelse, som var adskilt fra og i modsætning til den lidelse og undertrykkelse, der fandt sted iblandt dem. I Amos 5,21-24 læser vi, at Gud "hader" og "forkaster" og generelt ikke bryder sig om deres tilbedelse. Deres fester og festdage accepteres ikke, og deres ofringer og musik bliver afvist som værdiløs.

I Mika 6 ser vi en række stadig større, opblæste og spottende forslag til, hvordan de bedst kan tilbede Gud. Profeten håner folket med forslag om brændofre for så at øge ofrets størrelse til "væddere i tusindtal, ... oliestrømme i titusindtal" (Mika 6,7), før han går videre til den grufulde, men ikke ukendte, yderlighed at foreslå ofringen af sit førstefødte barn for at opnå Guds nåde og tilgivelse.

Men det, Gud virkelig ønskede fra dem, var at "handle retfærdigt, vise trofast kærlighed og årvågent vandre med din Gud" (Mika 6,8).

Har du nogen sinde gjort dig skyldig i at være mere optaget af religiøse former og ritualer end af at hjælpe de mennesker, der har brug for det, lige der, hvor du er? Hvad har du lært af din erfaring?

Til at
tænke over

En måde at tilbede på

I profeternes forklaring på forholdet mellem tilbedelse og retfærdighed lægges der vægt på endnu en side. En aktiv bekymring for at hjælpe de fattige, de undertrykte og mennesker i nød er en vigtig del af selve tilbedelsen. Esajas 58 viser tydeligt denne forbindelse.

Es 58

Howdan beskriver den første del af kapitlet, hvad der er gået galt i forholdet mellem Gud og hans folk?

Som vi har set tidligere, er denne kritik henvendt til mennesker, der er religiøst aktive. Det ser ud til, at de alvorligt søger Gud, men det virker tilsyneladende ikke. Så Gud siger, at de skal prøve at forandre den måde, de tilbeder på, forsøge at tjene Gud på en anden måde. Hvis han skulle vælge, hvordan de skulle tilbede, ville det være "at løse ondskabens lænker og sprænge ågets bånd, at sætte de undertrykte i frihed, og bryde hvert åg" (Es 58,6). De ville også dele deres brød med den sultne, give husly til hjemløse og hjælpe dem i nød.

Disse aktiviteter præsenteres ikke som den eneste måde at tilbede på; men Gud råder os til at gøre det, og siger, at denne form for tilbedelse måske er at foretrække frem for nogle menneskers mere traditionelle tilbedelsesvaner. Tilbedelse skal ikke kun have fokus indadtil, men skal bringe velsignelse til alle, der omgiver dem, der tilbeder Gud. "Det sande formål med religion er at befri mennesker fra deres syndebyrde, udrydde intolerance og undertrykkelse og fremme retfærdighed, frihed og fred" (*The SDA Bible Commentary*, 4. bind, s. 306).

I Es 58,8-12 lover Gud velsignelser til gengæld for denne form for tilbedelse. I virkeligheden siger Gud, at hvis folket var mindre fokuseret på sig selv, ville de opdage, at Gud arbejdede sammen med dem og gennem dem i at bringe helbredelse og genoprettelse.

Det er interessant, at dette kapitel også forbinder denne form for tilbedelse med en fornyelse af en "frydefuld" sabbatsfejring. Vi har allerede set på nogle af de stærke forbindelser mellem sabbatten og tjeneste; men disse vers forbinder disse to aspekter af det religiøse liv i et kald til folket om at genoplive deres tilbedelse og genopdage Guds velsignelser. I sine refleksioner over disse vers siger Ellen White: "På dem, der holder Herrens sabbat, lægges det ansvar at udføre barmhjertige og velgørende gerninger" (*Welfare Ministry*, s. 121).

Barmhjertighed og trofasthed

Da Jesus blev konfronteret med nogle af sin tids religiøse ledere, som kritiserede ham for at spise sammen med "syndere", citerede han fra profeten Hoseas, og bad dem om at gå tilbage til deres bøger og opdage, hvad Gud virkelig mente, når han siger: "Barmhjertighed ønsker jeg, ikke slagtoffer" (Matt 9,13, som citerer Hos 6,6).

Vi vil opdage, at Jesus levede et liv i omsorg og tjeneste for andre. Hans kontakt med andre, hans helbredende mirakler og mange af hans lignelser demonstrerede og tilskyndede til, at et liv, der blev levet på den måde, var den bedste måde at udtrykke sand overgivelse til Gud. De religiøse ledere var hans største kritikere, men var også målet for hans barskeste kritik. Ligesom de religiøse ledere på Esajas' tid, troede de, at de opnåede deres særlige forhold til Gud på grund af deres religiøse skikke, mens de samtidigt udnyttede de fattige og ignorerede dem, der led nød. Deres tilbedelse var ude af trit med deres handlinger, og Jesus holdt sig ikke tilbage i sin kritik af deres hykleri.

Mark 12,38-40

Er Jesu bemærkning om, at "de æder enker ud af huset" malplaceret i denne liste, eller er det netop dette, han forsøger at understrege? Hvordan vil du forklare, hvorfor "de skal dømmes så meget hårdere"?

Jesu måske mest skræmmende tale, især for religiøse mennesker, finder vi i Matt 23. Farisæernes religion hjalp ikke de svage i tilværelsen. Jesus afslørede til og med, at den lagde en ekstra byrde på deres skuldre. Han sagde, at farisæerne ved deres gerninger, eller ved manglen på omsorg og handling, lukkede "Himmeriget for mennesker" (Matt 23,13).

Som et ekko af profeterne flere århundreder tidligere omtalte Jesus også direkte kløften mellem deres alvorlige religiøse skikke og den uretfærdighed, som de accepterede, og som de selv vandt på. "Ve jer, skriftkloge og farisæere, I hyklere! I giver tiende af mynte, dild og kommen, men I forsømmer det i loven, der vejer tungere, ret og barmhjertighed og troskab. Det ene skal gøres og det andet ikke forsømmes" (Matt 23,23). Jesus var hurtig til at tilføje, at de religiøse ceremonier og skikke ikke i sig selv var forkerte; men de måtte ikke udføres på bekostning af at behandle andre retfærdigt.

Til at
tænke over

Hvordan kan vi undgå at tro, at det er nok at have og kende sandheden?

Til videre studium

· Ellen White, *Jesu liv*, "Ve over farisæerne", s. 441-449.

"Da profeten understregede betydningen af praktisk gudfrygt, gentog han blot det råd, som Israel havde fået flere hundrede år tidligere ... Herrens profeter gentog disse formaninger fra slægt til slægt af hensyn til dem, der stod i fare for at komme ind i en religiøs rutine og glemme at vise barmhjertighed" (Ellen White, *Profeter og konger*, s. 160).

"Læs dette kapitel nøje [Es 58] og forstå, hvilken slags tjeneste der vil skabe liv i vores menigheder. Evangeliets arbejde skal udbredes både gennem vores gavmildhed og gennem vores arbejde. Når du møder lidende mennesker, som har brug for hjælp, skal du give dem det. Når du finder dem, der sulter, skal du give dem mad. Ved at gøre dette vil du udføre et arbejde, som er i overensstemmelse med Kristi tjeneste" (Ellen White, *Welfare Ministry*, s. 29).

Spørgsmål til
drøftelse

- 1. Har du tidligere tænkt over det at handle ret og vise kærlighed som en del af din tilbedelse? Kan det ændre din holdning til at hjælpe andre, og kan det ændre din holdning til tilbedelse?**
- 2. Hvordan kan vi vogte os for at komme til at forsømme "det i loven, der vejer tungere" (Matt 23,23) i vores kristenliv? Kan du komme i tanker om eksempler i din egen erfaring, hvor du er kommet til at "si myggen fra, men sluge kamelen" (Matt 23,24)?**
- 3. Hvorfor er hykleri regnet for så stor en synd? Er det ikke bedre i det mindste at forsøge at se ud, som om vi gør godt?**
- 4. Hvordan er Guds vision og lidenskab for de fattige og trængende, som den udtrykkes hos profeterne, med til at forandre din opfattelse af verden? Ville du læse og høre nyheder anderledes, hvis du så og hørte dem med profeternes øjne og ører?**

Resumé

Profeterne var optaget af det onde i landet; men de fokuserede især på det onde, der blev begået af folk, som hævdede at tilhøre og tilbede Gud. For profeterne og Jesus er tilbedelse uforenelig med uretfærdighed, og en sådan religion er hykleri. Den sande tilbedelse, Gud ønsker, indbefatter at arbejde imod undertrykkelse og at hjælpe de fattige og nødlidende.

Aktiviteter og dialog

Uddybende
spørgsmål

- Prøv sammen at opsummere lektien for denne uge i 3-4 punkter. Hvis mennesket kommer til at afspejle det/den/dem, vi tilbeder,
  - Hvem tilbeder man i dag i dagens samfund?
  - Hvem/hvad kommer man derfor til at ligne?
- Prøv at give forskellige eksempler
  - Hvad nu, hvis et menneske ikke tilbeder nogen eller noget? Hvad ligner det så?
- Som kristne tilbeder vi Gud. Det gør fx jøder og muslimer, der ligesom kristne er monoteister (altså tror på én Gud) også.
  - Hvad er de afgørende forskelle i den måde, vi opfatter Gud på?
  - Hvilken konsekvens har det/bør det have for vores tilbedelse?
    - Hvordan afspejler vores billede af Gud sig i vores praktiske liv, ikke bare i tilbedelsen, men også i vores etik og holdning til andre mennesker?

Guds Ord
og klassens
aktiviteter

- Lyt til rapporten, hvis et medlem af klassen har forberedt (jf. sidste uges aktivitetsforslag) en skematisk oversigt over profeterne
  - Hvornår levede og skrev de?
  - Hvilken periode i Israels historie tilhørte de?
  - Hvad var den gældende magtstruktur? Osv.
- Når man læser Esajas 58, opdager man, at det har to hovedemner: sand faste (v. 1-12) og sabbatshelligholdelse (v. 13-14).
  - Hvad tror du forbindelsen mellem de to åndelige aktiviteter er?
    - Faste kan fx være selvisk og uden tanke for de mennesker, vi er blevet bedt om at tjene.
    - Kan du finde eksempler fra Skriften på, at det samme kan være tilfældet for mennesker, der holder sabbatten?
- Læs Mika 6,8 omhyggeligt sammen og drøft meningen med og betydningen af dit liv.
  - Hvilke tre grundbud giver profeten os i dette vers?
    - Behøver jeg så ikke at holde andre bud, fra fx de ti bud?
  - Hvad er forskellen på at "handle retfærdigt" og at "vise ... kærlighed"?
  - Hvordan "vandrør" jeg "årvågent med Gud"? Hvad vil det sige i praksis? Hvad vil fx være det modsatte af at gøre det?

